

Manningin á bretskum trolara í eini frílotu

sama ár frá tveimum trolarum, sum lögdu inn á Havnini á veg á marknað undan Íslandi, at teir vænta sær 7.200 krónur fyri veiðuna, og at teir hava fiskað í 14 dagar. Blandað leggur aftrat, at bert fá føroysk skip hava fiskað fyri tað sama alt árið. Beint undan jolum er ein týskari á Havnini.

Hann hevur roynt undir Føroyum í triggjar dagar, og eisini hann væntar sær 7.200 krónur, tá hann fer at selja í Hamburg.

Føroyskir pengamenn høvdu ongan møguleika at leggja í vaði. Ein nýggjur trolari kostaði um aldar-skiftið 100.000 krónur, og har afturat kravdi hvør túrur stórar fløgur til kol,

ís, viðlíkahald og trolgreiðir. Smámaðurin hevði bert tann eina møguleikan: at fara í part við figgindan. Ongin fann gull og ongin spann gull. Tað vóru ikki fiskimenn, sum fingi ágóðan av ránsveiðuni, og teir flestu mundu klára at spandera tey stórt tjentu oyruni millum túrar. Men okkara landsmenn har

niðri sluppu burtur úr naggatódnini, um ikki annað. Og sjálvt um teir sjálvsagt ongantíð vóru í landi samstundis, so vóru teir ofta so nógvir saman í senn, at tað bar til at fara upp á gólv og sláa ring, og mangan gekk dansurin lystiliga.

Tá Sørvágs Andras, Víka Rasmus og Jógvan í Innistovu komu til Grimsby veturin 1900-1901, vóru har longu ein rúgva av føroyskum fiskimönnum, og fleiri komu. Summir buðu har, meðan aðrir sigldu fast út frá býnum. Niclas í Sjórdhúsi og svágur hansara Eiðis Jóan Pauli. Hans Mikal hjá Heindrikk, bróður Eiðis Jóan Paula. Jóhan í Toftum, Jóan Frederik í Leynum, Anton í Vík, fyri bert at nevna nakrar, sum seinni vóru við til at leggja lunnar undir føroyskari trolaravinnu, og sum vit finna aftur umborð á Lord Alfred Paget, Atlantú, Dannebrog, trolarum hjá Christian Evenesen og umborð á suðuroyartrolarunum 1920 árin.

Umframt teir, sum buðu meiri ella minni fast í Grimsby, komu eisini ein hópur av føroyingum í stytri ella longri tíð. Summir við eina saltfiskalast, aðrir við eina last av livandi fiski. Ella fyri at keypa eina slupp. Eitt nú var sørvingurin Harald hjá Elsu meiri enn ein túr í Grimsby árið 1900 við dammsluppini Livingstone. Hesir túrar niðri kom hann í hóslag við ein foreldraleysan 9 ára gamlan smádrong, sum plagdi

at halda til niðri við havnarlagið. Harald og drongurin gjørdust vinnmenn, og endin var, at drongurin kom við Harald til Sørvágs. Eisini hann varð skrivaður á manntalslistan, tá fólkataljing var í 1901. Drongurin varð verandi í Sørvági í fleiri ár.

Flatfiskastovnar minka

Millum føroyingarnar í Grimsby vóru navnframar skiparar og deksfólk av øllum slag, trol-, línu-, og snørmenn. Og allir vóru teir spesialistar á einum øki, har ongilskmenn formáddu sær lítið. Teir vóru allir uttan undantak serkønir í kynstrinum at flekja og salta fisk. Og slíkum fólk fót at vera brúk fyri, nú bretar nærur høvdu oytt allar tær kendu leiðirnar fyri flatfisk og vóru trýstir at umleggja veiðimynstrið. Streymurin av know-how, sum tað fór at eita nógv ár seinni, var ikki bert einvegis henda vegin, men sum í hesum føri eisini hin vegin.

Longu í mai mánað 1900 skriva Føringatíðindi, at "Nógv av tí unga mannfolkinum fer við eingilsku trolarum, sum geva flekingarmonnum góða lön - 100 kr. um mánaðin aftrat parti av livur og rognum - Av teim góðu vönnum um saltfiskapris verður nú saltað tann fiskur, sum trawlarir fyrr tveittu fyri borð, so at hann ikki skuldi taka upp rúmið fyri fiski, ið hevði meiri virði til at ísa."

Hesir menn kundu sum onki manna bæði ein og tveir trolarar, um tað ikki var fyri tann eina spurningin, sum lá í buktini. Her var ongin maskinmaður millum teirra. Hetta var eini 4-5 ár, áðrenn menn fóru í holt við motordrivnan útróður, og tvøroyrar-

sluppin Ingrid fekk motor. Føringatíðindi skriva í januar 1899 - ikki uttan stoltleika - at nú eru 5 dampmaskinur í landinum og nevna hvørjar tær eru: Sleipstøðirnar í Vestmanna og í Trongisvági hava "dragimaskinur, sum ganga við guvukraft og umframt maskinurnar á guvuskipunum, "Smiril" og "Føringur", er ein guvumaskina í fabrikkshúsinum í Rættrá."

Havið kring Føroyar og sjógvurin millum oyggjarar iddi av dampdrivnum fòrum. Her stímaðu aftur og fram allir teir útlendsku trolararnir og línubátarnir, og teir vóru ikki bara bretskir. Farma- og ferðamannaskipini til og úr Føroyum og Íslandi, og tey vóru merkiliga nógv hetta tíðarskeiðið. Norsku hvalabátarnir og danska kanónskipið, sum tað varð kallað, sjóverju-skipið Guldborgsund, sum tó gjørdi lítla skreytir eftir vanligari hugsan. Heimahoyrandi í Føroyum vóru bert Smiril og Føringur, og har vóru útlendingar maskinmenn. Fyrsta jarnbygda og dampdrivna fiskifarið, línubáturin Grani, kom veturin 1902-03. Mest varð hann brúktur sum farmaskip, men onkuntíð var hann til fiskiskap. Grani hevði spæl umborð, tá hann varð keyptur, men tað fyrsta, teir gjørdur, áðrenn báturin fór í drift, var at skraða spælið úr honum og fáa tað í land.

Heimildir:

Føringatíðindi 1899, 1900
Fuglaframi 1899, 1901
Løgtingstíðindi 1898
Dimmalætting 1898
Siglingarsagan
Skjalasavn
Gils Guðmundsson:
Togaraöldin 1.

Teir tøma trollið